

מצד החיים ממנו ומצד המות ממנו. שם שתי יצירות שלו שהם אסור והתר, ועליו נאמר ויִצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה.

ויפח באפיו נשמת חיים - זו שכינה עליונה. עֵדֶן - תשובה. ועליה נאמר ועץ החיים בתוף הגן. זה העמוד האמצעי. הגן שכינה תחתונה. שלשה קשרים הם, נשמה רוח ונפש אצלו, ובהם ויהי האדם לנפש חיה, שהוא ממש מפיו נקרא לשכינה שהיא נשמת חיים. מיד שאמר דברים אלו, עלה למעלה. אמר רבי שמעון, חברים, בודאי זה היה מלאך, ובודאי תומך יש לנו מכל מקום.

פתח הפסוק אחריו: ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עֵדֶן וגו'. ויקח - מאין לקח אותו? אלא לקח אותו מארבעה יסודות שנאמר בהם ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. הפרידו מהם, ושם אותו בגן עֵדֶן.

כמו זה יעשה הקדוש ברוך הוא לבן אדם שנברא מארבעה יסודות. בזמן ששכב בתשובה ומתעסק בתורה, הקדוש ברוך הוא נוטלו משם, ועליהם נאמר ומשם יפרד. הפריד נפשו מתאותם, ושם אותו בגן שלו שהיא שכינה, לעבדה - במצוות עשה, ולשמרה - במצוות לא תעשה. אם זכה לשמר אותה, הוא יהיה ראש על ארבעה יסודות, ויעשה נהר שמשקים על ידו ולא על ידי אחר, ומפירים בו שהוא רבון ושולט עליהם.

ואם עבר על התורה, הם משקים מפירות העץ של רע שהוא יצר הרע. וכל האיברים שהם מארבעה יסודות, נאמר

יְי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה. ויפח באפיו נשמת חיים. דא שכּינתא עלאה. עֵדֶן תּיּוּבָתָא. ועלה אתמר ועץ

החיים בתוף הגן דא עמודא דאמצעיתא. הגן שכּינתא תתאה. תלת קטירין אנון נשמתא רוחא נפשא לגביה. ובהון ויהי האדם לנפש חיה. דאיהו מפיו ממש אתקרי לשכינתא דאיהי נשמת חיים. מיד דאמר מלין אלין סליק לעילא. אמר רבי שמעון חברייא בודאי מלאכא הוה. ובודאי סמך אית לנא מפל אתר.

פתח קרא אבתריה: ויקח יי אלהים את האדם ויניחהו בגן עֵדֶן וגו'. ויקח מאן נטיל ליה. אלא נטיל ליה מארבעה יסודין דאתמר בהון ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. אפריש ליה מנהון ושוי ליה בגנתא דעֵדֶן.

בגוונא דא יעבד קדשא בריך הוא לבר נש דאתברי מארבעה יסודין. בזמנא דתב בתיובתא ומתעסק באורייתא. קדשא בריך הוא נטיל ליה מתמן. ועליהו אתמר ומשם יפרד. אפריש נפשיה מתאוה דילהון ושוי ליה בגנתא דיליה דאיהי שכּינתא. לעבדה בפקודין דעשה. ולשמרה בפקודין דלא תעשה. אי זכה לנטרא לה איהו יהא רישא על ארבעה יסודין. ואתעביד נהר דאתשקיין על ידיה ולא על ידא אחרא ואשתמודעין ביה דאיהו רבון ושליט עלייהו.

ואי עבר על אורייתא אתשקיין ממרירו דאילנא דרע דאיהו יצר הרע. וכל אברין דאנון מארבעה יסודין אתמר בהון (שמות א) וימררו את חיהם וגו' וימררו במרירו